בו א ב מיי׳ פ״ד מהל׳

ערכין וחרמין הל' יז סמג עשין קלא וע"ש בכ"מ:

םה ג מיי׳ שם הלי יח: סט ד מיי׳ שם הלי טו:

רבינו גרשום

והא תניא הקדיש שלשה

אילנות שהן ממטע עשרה

. לבית סאה. כלומר שכד לבית סאה. כלומר שכך שיעור יש בין אלו ג' אילנות שאם היו עוד שבעה סמוכין לאלו בשטה אחת והיה הפרש בין כל אחת והחת

כמו שיש הפרש בין אלו ג׳ ישוש בין אלו ג' בין כאו״א היו תופשין הני מורני בין כאו״א היו והא יתניא "הקדיש שלשה אילנות מממע

עשרה לבית סאה הרי הקדיש את הקרקע

ואת האילנות שביניהם לפיכך כשהוא

פודה פודה בית זרע חומר שעורים בחמשים

שקל כסף יפחות מכאן או יותר על כן או

שהקרישן בזה אחר זה הרי זה לא הקריש

לא הקרקע ולא את האילנות שביניהם

ילפיכדי כשהוא פודה פודה את האילנות

בשוויהן ולא עוד אלא אפילו הקדיש את

האילנות וחזר והקדיש את הקרקע כשהוא

פודה פודה את האילנות בשוויהן וחוזר

ופודה בית זרע חומר שעורים בחמשים

שקל כסף מני אי 🐿 רבי עקיבא הא אמר

מוכר בעין יפה מוכר וכל שכן מקדיש (י) אי

רבנו הא אמרי מוכר הוא דבעין רעה מוכר

אבל ימקדיש יבעין יפה מקדיש אלא

פשימא רבי שמעון היא ורבי שמעון אליבא

דמאן אי אליבא דר"ע הא אמר יימוכר

בעין יפה מוכר וכל שכן מקדיש אלא

פשימא אליבא דרבנן וקא סבר ר"ש 🌣 כי

היכי דמוכר בעין רעה מוכר מקדיש

נמי בעין רעה מקדיש ומשייר ארעא

ליה במתני׳ דמשוי דין מוכר כמקדיש⁰ שלא הקדיש בור ודות וגת ושובך בכלל שדה ואשמועינן הכא דס״ל נמי דמכל וכל הוי מקדיש בעין

רעה דהיכא דמקדים אילן לא הקדים מקומו: ור"ם אליבא דמאן. מרבוחיו שהרי מחלמידי ר"ע היה כדאמרינן (יבמות דף סב: ע"ש) עד שבא רבי עקיבא אלל רצותינו שבדרום ושנאה להם רבי יהודה ורבי מאיר ורבי יוסי ורבי שמעון ורבי נחמיה כו': אלא פשיעא

אליבא דרבנן דר"ע היא. והאי בד"א במוכר כו' רבנן דר"ש קאמרי ליה אבל לר"ש כי היכי דפליגי רבנן ור"ע במוכר פליגי נמי במקדיש

וקסבר ר"ש דין גבוה לרבנן דר"ע כדין הדיוט (ה): **אף מקדיש נמי בעין רעה מקדיש.** אלמא לא מצית למרוצי לעיל ר"ש אליבא דר"ע והדרן קושיין קמייתא לדוכתה דשמעינן ליה לר"ש דהמקדיש את השדה הקדיש חרוב משום יניקת שדה הקדש דלא שייר ארעא לעצמו לצורך החרוב אלא בעין יפה הקדיש וה״ה למוכר דשייר אילנות לפניו וקשיא לרב הונא. ומיהו לר״ש נמי קשיא דידיה אדידיה כדקפריך לקמן (ע״ב) דלעיל אמר עין יפה גבי הקדש והכא אית ליה עין רעה אך שיטת הגמרא עתה להקשות לרב הונא ומתכוין להעמיד קושיא ראשונה שתירך (1) רב הונא ואר"שם י כר"ע ואנו העמדנו דלית ליה הא דר"ע ותיהדר קושיא לדוכתה. ומשייר ארעא לא גרס דמשמע שמתכוין הגמרא להקשות דר"ש אדר"ש דהכא שמעינן ליה עין רעה והלכך משייר ארעא גבי מקדיש (ו) קרקע ושייר אילנות לפניו ולעיל שמעינן דלא שייר כדדייקינן מדקאמר הואיל ויונקין כו׳ דא״כ מאי האי דקאמר תו ואלא קשיא כו׳ אלא לרב הוגא מקשינן כדפרישית:

ואלא

לותם בכ"י ליתם (ליתם ח) ערכין יד., כ) בכ"י ניתם לתיכת לפיכך וגורס וכשהוא
פודה. דק"ס, ג) [מנמות קח: ערכין יד.], ד) [לעיל לו. ערכין יד.], ד) [לעיל לו. וש"נ], ב) [בכורות נ.],
ו) [ברחשית כג], ו) [לקמן י) [פרוש על פבון, י) [פרומן פג.], יח) [קידושין כח:], ע) [עא. ד"ה ה"ו], י) ג"ל מקדיש כמוכר. רש"ש, י) ג"ל ר"ט. רט"ט.

הגהות הב"ח

(ה) גם' מני חי נימא ר"ע (כן: (כ) שם ואי רכנן: (ג) שם וקא סכל ר"ט דין גבוה כדין הדיוט מה דין הדיוט מוכר בעין רעה מוכר: (ד) רשב"ם ד"ה פחות מיכן וכו׳ וסופו ליתלש כדי לשתלן יפה הס"ד: (ה) ד"ה אלא פשיטא וכו' (a) ד"ח אלא משיטל וכר כדין הדיוט מה דין הדיוט מוכר בעין דעה מוכר אף מקדים (מי כצ"ל והד"ח: מ"ד בא"ד שמיכן לרב הוא וכר: (ו) בא"ד גד מקדים ולעיל שמעין כ"ל (חינות קרקע ושייר אילנות לפניו וכר: כמוכר את מספינה דיה ואת וכרי במעוכר את סספינה דיה ואת וכרי במעוכר את סספינה דיה בא וכו' בהמוכר את הספינה דף פ"ג ע"ב היה ארז ביניהם מהו כו' א"ל קנה וקנה פי' דלא חשיב רלופין: (ט) ד"ה

מוסף רש"י

. הקדיש שלשה אילנות נטועין ומפוזרין כסדרן, ממטע עשרה לבית סאה. בולטע פשור לביון סחר. שאם היו עשרה מפוזרין כדרך אלו היו מחזיקין בית סאה, זו היא דין נטיעת אילנות וכל קרקע שביניהם לריך זו היא דין ... וכל קרקע שביניהם לרין להם, לפיכך אם הקדישו הכי זה הקדיש קרקע שביניהם וכל אילנות קטנים שביניהם יידרין יד.). פחורת מכאן. (ערכין יד.). פחות מכאן. אם נטועין בפחות ממטע עשרה לבית סאה או ביותר בין מין זה סדר נטיעת לנות ולה הקדים אלה הקדים אלה לנות וכשהוה פודה פודה בדיהן (שו). בדיה אחר בדיהן קנין קרקע אלה לני מלחתר כב"ב (שו). אלעות כדאתר ולה אלו הלי ולא עוד. בלובד נפודין בשויהו האיי בלבד נפודין בשויהו האיי בלבד נפודין בשויהו האיי ורבי בלבד נפדין בשויהן שחין בלבד נפדין בשויהן שחין עמהן הקדש קרקע כלל, אלא אפילו הקדיש את האילנות. שאינן נטועים כסדר, וחזר והקדיש את הקרקע, דמיכל למימר הקרקע. דחיכם נחימר ליפרקו אגב ארעייהו, אפילו הכי הואיל ולא קדשו יחד פודה אילנות בשויהן והקרקע פדית בית זרע חומר שעורים חמשים שקלים (שם).

מוסף תוספות

א. [ד]השתא גבי בור ודות דלא מרחייי ביייייי . דלא מכחשי בארעא ודות דלא מכחשי בארעא קאמרי רבנן דכי שיירינהו שיורי שייר להו נמי זכותא בבית המכור דהא אין המוכר צריך ליקח לו דרך, גבי אילנות דמכחשי גבי אילנות דמכחשי בארעא לא כ״ש, הא ודאי שיורי שייר דאי לא שייר מצי איל עקור אילנך שקול וזיל. יד ממה את האילנות בשירון וחזור ופודה את הקרקע לפי ביר דוט חומר שעורית וכיר זרע חומר שעורים וכו'. תוס' לעיל לז:

האילנות אבל הזקינו אין לו קרקע דומיא דבור ודות דאי נפיל הבור והדות ואי אפשר לתקנו אין לו עוד דרך. ומעיקרא נמי הוה ידעינן דאתא רב הונא לאשמועינן דאי נפלי הדר שתיל להו אבל גמרא לא הוה מסיק אדעתיה שיש שום חידוש בדברי רב הונא אלא האי ואפילו

לר"ע כו' והלכך כיון דליתא להאי אפיי הוה פריך פשיטא: ומי מלים מוקמם ליה ר"ש כר"ע. ולמימר דבעין יפה מקדיש: ג' אילנות. חשיבי שדה האילן והקדיש קרקע עמהן כל הלריך ליניקתם. ובנטיעות מיירי דאילו באילנות זהנים אמרו בלא יחפור ולעיל כו:ז דבית סאה לריך לשלשה: ממטע י׳ לבים סאה. דהיינו מאחן וחמשין לכל חד כדאמרן בלא יחפור (לעיל דף כו:). ואע"ג דלגבי מוכר שלשה אילנות אמרינן שיעורא לקמן בהמוכר את הספינה (דף פב:) והוא שנטועין מד' אמום ועד נו"ז החם בדעם מוכר תליא מילתא וזהו דעתו להקנות לו הלריך לו ללקיטת פירותיו ביניהן וחוצה להן כמלא אורה וסלו כדאמרי׳ התם אבל הכא ביניקה תליא מילתא: ואת האילנות. קטנים שביניהן: וכשהוא פודה. אינו לריך לפדות האילנות בשוייהן והקרקע כפי חשבון הכתוב בפרשה (ויקרא כז) ואם משדה אחוותו יקדים אים לה׳ והיה ערכך לפי זרעו זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף אלא הכל פודה ביחד לפי חשבון בית זרע חומר שעורים בנ׳ שקל כסף דהיינו לבית כור סלע ופונדיון לשנה שזהו חשבון נ' שקל כסף למ"ט שני יובל אלא שיש פונדיון

יותר בשביל הכרע כדמפרש בערכין הסלע לא הוי אלא מ״ח פונדיונין: פודה בית זרע כו'. דכתיב בקרא ואם משדה אחותו וגו' ואילנות בכלל שדה כדנפקא לעיל (דף סט:) מויקם שדה עפרון יו פחום מיכן. חשיב יער וסופו ליתלש וו: או יותר מיכן. אין הקרקע לריך להן והוי כמקדים אילן אחד שאינו מקדים קרקע וכי האי גוונא נמי תניא גבי מוכר ג' אילנות בפרק המוכר את הספינה": בוה אחר וה. לא היה דעתו להקדיש קרקע: פודן בשוייהן. כדין כל הקדש שלא נאמר חשבון חמשים שקל כסף אלא במקדים שדה אחוזה אבל באילן בלא קרקע לא נאמר: ה"ג ולא עוד אלא אפילו הקדיש אם האילנום וחור והקדיש אם הקרקע כו'. לא מיבעיא היכא דהקדים את האילנות בזה אחר זה ושוב לא הקדיש את הקרקע דפודן בשוייהן אלא אפילו חזר והקדיש את הקרקע אחר שהקדיש האילנות בזה אחר זה שאינו פודם עם הקרקע דהא מעיקרא קדשו לדמיהן וכשהקדיש שוב את הקרקע לריך לפדות גם את הקרקע סלע ופונדיון לשנה לבד פדיון האילנות בשוייהן דשני הקדשות הן זה הוקדש לדמיו וזה לפי חשבון חמשים ואין לנו להפסיד הקדש דמי האילנות דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוטף ומשעה שהוקדשו ראויין לפדות בדמיהן בלא קרקע: מני. הך ברייתא דקתני פודן בשוייהן דמשמע דאפילו מקום האילנות לא הקדיש אלא בעין רעה הקדיש אילנות בלא קרקע היכא דלא הקדים ג' ביחד: חילימה ר"ע החמר בעין יפה מוכר. וסבירה ליה דמוכר שני אילנות יש לו קרקע ללוקח דלית ליה מתני׳ דהמוכר את הספינה [לקמן פא.] דהלוקח שני אילנות בתוך של חבירו אין לו קרקע אלא רבנן היא כדפרישית לעילש וכל שכן לר״ע מקדיש ב׳ אילנות או ג' בזה אחר זה דיש לו מיהא להקדש מקום האילנות ויפדו אגב קרקע לפי חשבון בית זרע חומר שעורים: וחי רבנן. דפליגי

אילן ומשום הכי פשיטא ליה אלמא מסתברא דמשייר טפי קרקע בהדי אילן מדמשייר דרך בהדי בור ודות א והא בלוקח הוי איפכא לרבי עקיבא דיש לו דרך כשקנה בור ודות וקנה אילן אין לו קרקע ואר"י דפשיטא ליה טעם דנחית לשיורא אליבא דרבנן אפילו בלא רב הונא ומי מצית מוקמת לה לר' שמעון כר' עקיבא

ידעינן דטעם דנחית לשיורא מהני לרבנן לשייר קרקע בהדי אילן כמו דרך נהדי בור: ואת האילנות שביניהם. כגון אילנות סרק ומשום אותן אילנות לא חשבינן להו רצופין דכיון שחין טוענים פירות עומדים ליעקר טפי מן השאר כדאמרינן בהמוכר את הספינה (ח) היה ארים ביניהם מהו כו׳ א״ל קני פי׳ דלא חשיב רלופין: אלא פשיטא אליבא דרבנן וקסבר כי היכי דמוכר כו'. אבל כר"ע לא מצית לאוקמה דהא דכיון דנחית לעין יפה במוכר אית לן למימר דמקדיש בעין יפה טפי מקדיש אבל השתא דסבר כרבנן דלא נחתי כלל במכר לעין יפה אתי שפיר דלית

ליה בהקדש נמי עין יפה: מדמוכר בעין רעה מו בעין רעה מוכר

מקריש נמי בעין רעה מקדיש. פירש רבינו שמואל דפריך לרב הונא דאמר לרבנן דמשייר קרקע בהדי אילן דהכא אשכח דר"ש סבר כרבנן ואפילו הכי לא משייר קרקע כשמשייר חרוב דקאמר דינקי משדה הקדש והא דקאמר אלא קשיא פירוש אדקשיא לך מר"ש לרב הונא תקשי לך דר"ש חדר"ש גופיה היכי מלי למימר כרבנן ותימה דהו"ל למימר וליטעמיך ועוד דמעיקרא פריך אי

כרבנן פשיטא דמשייר קרקע בהדי אילנות לזרוע והשתא פריך דלרבנן נמי לא משייר קרקע דהא ר"ש כרבנן סבירא ליה ונראה לרבינו ינחק דלא פריך לרב הונא כלל אלא אדרבה בא לקיים דבריו הראשונים הא דאמרינן אפילו לרבי עקיבא כו' והכי קאמר ומי מלית מוקמת ר"ש כר"ע והא ע"כ ר"ש כרבנן ולרבנן פשיטא דמשייר ארעא כדקאמר לעיל וא"כ תקשי דר"ש אדר"ש דהיכי קאמר ר"ש דינקי משדה הקדש אלא ע"כ ר"ש לדבריהם דרבנן קאמר וא״כ אתי שפיר נמי הא (ט) רב הונא דקאמר ואפילו לר״ע כו׳ דאתיא מילתיה דרב הונא אפילו כר״ע דלדידיה נמי לדבריהם דרבנן קאמר והא דאמר ואלא קשיא ה"פ ואלא קשיא דר"ש אדר"ש ומאי משני ורשב"א פירש דלא פריך אלא לרב הונא דאי לאו דרב הונא לא קשיא מידי דר"ש אדר"ש אלא משום דאמר רב הונא דאי נפלי הדר שתיל להו הוא דקשיא לן דר"ש אדר"ש דכיון דסבר ר"ש כרבנן א"כ לא ינקי משדה הקדש אבל אי אמרת דאי נפלי לא הדר שתיל להו אע"ג דר"ש כרבנן מ"מ ינקי משדה הקדש דכיון דאי נפלי חל ההקדש מאליו סתמא דמלחא דעתיה שיקדשו חרוב וסדן בהדי קרקע והיינו דקאמר ואלא קשיא כלומר לרב הונא דאמר אי נפלי הדר שתיל להו הדרא קושיא לדוכתה אמאי קאמר ר"ש הואיל וינקי משדה הקדש: רבושייך ארעא. פירש רבינו שמואל דלא גרסינן ליה ועל חנם פירש כן דמנא ליה דסבר דבעין רעה מקדים אי לאו מהאי דקתני בזה אחר זה לא הקדים קרקע והיינו דמשייר ארעא ולמאי דפרישית נמי בחזקת הבתים (לעיל דף לו:) דמוכיח דבעין רעה מקדיש מדלא קתני ברישא דפודה וחוזר ופודה ביש לפרש נמי ומשייר ארעא כלומר דהא פשיטא לך דלרבנן דמשייר והיכי האמר ר"ש לעיל דלא משייר:

עליה דר"ע היא האמרי מוכר בעין רעה מוכר: אבל מקדים כו'. כדקתני סיפא בד"א במוכר כו': אלא פשיטא ר"ם היא. דשמעינן

בין כאו א היו חופשין הני י׳ מקום בית סאה וי׳ אילנות בתוך בית סאה מקרי שדה אילן: ה״ז הקדיש את . הקרקע. כשיעור שמגיע לאלו אילנות מההוא בית סאה ואת האילנות קטנים שביניהן ואם הם שדה אחוזה והוא רוצה לפדותן קודם היובל פודה כשיעור . זרע חומר וכו׳ ולפי השנים של יורל מלט ומוודיוז לכל של יובל טלע ופונויון לכל שנה: פחות מיכן. כלומר אם נטועין הן הני ג' בסמוך משיעור י' (אמות) לבית סאה או ביותר ריוח כשיעור ם. מ׳ לבית סאה : או שהקדישן ט לביתנסאות או שווקוישן בזה אחר זה. הני ג' אילנות לא הקדיש הקרקע ולא האילנות שביניהן דבפחות מכאן יער מקרי ולא שדה אילן וביותר על כן שדה לבן מיקרי ולא שדה אילן: וכשהוא פודן. האילנות אינו פודן אגב קרקע כשיעור זרע חומר שעורים אלא בשווייהן פודה האילנות בלבד: ולא עוד. כלומר לא מיבעיא היכא דהקדיש בזה אחר זה דלא הקדיש לא את הקרקע ולא את האילנות שביניהז . וכשהוא פודה אינו פודה אלא האילנות שהקדיש לחודייהו אלא אפי' הקדיש . את האילנו׳ ואח״כ הקדיש הקרקע כו': בשווייהן. כשהן שוין ולא יותר: מני. הא ברייתא דערכין: מני. הוא בו הוא דכו אילימא ר״ע. דמתני׳ קאמר מוכר וכו׳ וכ מקדיש. והכא קתני לה דהקדיש האילנו׳ לא הקדיש . קרקע אלמא דהמקדיש בעין קו קע אלמא המקור שבעין רעה מקדיש: והא אמרי. רבנן במתני׳ אבל מקדיש בעין יפה מקדיש כדקתני במתני׳ המקדיש את השדה הקדיש את כולה משום , דבעין יפה מקדיש: אלא פשיטא, הא מתני׳ ר״ש פשיטא. הא כווני דש דקתני במתני׳ המקדיש את השדה לא הקדיש אלא י חרוב וסדן שקמה אבל בור ודות לא הקדיש משום . רמקדיש בעין רעה מקדיש והסבר ר״ש המהדיש חרוב וקסבר ר"ש המקדיש חרוב וסדן שקמה לא הקדיש קרקע. והאי דקאמר לעיל . הואיל וינקי משדה הקדש היינו כשהקדיש השדה: ור"ש אליבא דמאן. דעתו נוטה: אילימא אליבא דר"ע וכו' אלא פשיטא אליבא דרבנן. דאמרי מוכר בעין רעה מוכר והכי ס"ל לר׳ שמעון מדמוכר בעין רעה מקדיש ומשייר קרקע משום הכי להיכא דהקדיש את האילנות לא הקדיש את הקרקע דהמקדיש בעין רעה מקדיש ומתני' דערכין ר'

:שמעון היא